

Sygn. akt: I Co 437/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Piotr Jarmundowicz**

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2013r. we Wrocławiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) **S.A. we W.**

przy udziale: **M. W., J. W.**

o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

I. udzielić stronie uprawnionej – (...)S.A. we W.zabezpieczenia roszczenia o ustalenie, że strona uprawniona nie jest obowiązana do zapłaty na rzecz obowiązanym M. W.i J. W.kwoty 426 411,75 zł, ustalonej decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013r. (nr: (...)) tytułem odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie miasta W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiatu (...)w województwie (...)(Dz.Urz. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013r., poz. 918), poprzez:

a. zakazanie M.i J. W.dochożenia od (...)S.A. we W.na drodze postępowania egzekucyjnego kwoty 426 411,75 zł, ustalonej niezaskarżalną decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie z powództwa (...)S.A. we W.o ustalenie, iż (...)S.A. we W.nie jest obowiązany do zapłaty na rzecz obowiązanym kwoty 426 411,75 zł, ustalonej decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), tytułem odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie m. W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiatu (...)w województwie (...)(Dz. U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r. poz. 918),

b. zakazanie M.i J. W.podejmowania jakichkolwiek czynności zmierzających do wykonania decyzji Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), w celu zaspokojenia roszczeń o zapłatę odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie m. W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiatu (...)w województwie (...)(Dz.U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r., poz. 918), wynikających z przedmiotowej decyzji;

II. wyznaczyć stronie uprawnionej dwutygodniowy termin, od doręczenia niniejszego postanowienia, na złożenie przeciwko obowiązanym pozwu o ustalenie.

UZASADNIENIE

Strona uprawniona – (...)S.A. we W.(dalej: (...)) wniosła o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego przed wytoczeniem powództwa o ustalenie, iż (...)nie jest obowiązany do zapłaty na rzecz obowiązanym M.i J. W.kwoty 426 411,75 zł, ustalonej niezaskarżalną decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), tytułem odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie m. W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiatu (...)w województwie (...)(Dz. U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r., poz. 918), poprzez:

1. zakazanie obowiązanym dochodzenia od Uprawnionego (...)S.A. we W.na drodze postępowania egzekucyjnego kwoty 426 411,75 zł, ustalonej niezaskarżalną decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie z powództwa (...)S.A. we W.o ustalenie, iż Uprawniony (...)S.A. we W.nie jest obowiązany do zapłaty na rzecz Obowiązanym kwoty 426 411,75 zł, ustalonej niezaskarżalną decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), tytułem odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie m. W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiatu (...)w województwie (...)(Dz. U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r. poz. 918),

2. zakazanie obowiązanym podejmowania jakichkolwiek czynności zmierzających do wykonania decyzji Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), w celu zaspokojenia roszczeń o zapłatę odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie m. W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiaty (...)w województwie (...)(Dz. U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r., poz. 918), wynikających z przedmiotowej decyzji.

Strona uprawniona podniosła, że wnioskiem złożonym w dniu 17 kwietnia 2013r. obowiązani zwrócili się do Marszałka Województwa (...)o ustalenie odszkodowania za poniesioną szkodę w związku z wejściem w życie aktu prawa miejscowego (tj. Rozporządzenia nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.z dnia 4 lutego 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.oraz jego powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiatu (...)w województwie (...)(Dz. U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r., poz. 918), zwanego dalej „Rozporządzeniem”.

Zgodnie ze stanowiskiem obowiązanym przedstawionym w powyższym wniosku, na skutek wprowadzenia Rozporządzenia nieruchomości stanowiąca ich własność, oznaczona jako działka (...) obręb M., znalazła się w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody, w związku z czym korzystanie z niej w sposób zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe. Wniosek obowiązanym został oparty na przepisach art. 186 i 187 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2012b r. poz.145 z późn. zm.). We wniosku wskazali nadto, że szkoda po ich stronie spowodowana jest różnicą pomiędzy wartością należącej do nich nieruchomości sprzed wejścia w życie Rozporządzenia a jej wartością po wprowadzeniu zakazów Rozporządzenia.

Pismem z dnia 15 lipca 2013 r. Marszałek Województwa (...) zawiadomił o wszczęciu postępowania na skutek wniosku złożonego przez Obowiązanym. Do zawiadomienia nie załączono wniosku Obowiązanym. Pismem z dnia 23 lipca 2013 r. Marszałek Województwa (...) wezwał obowiązanym na podstawie art. 50 § 1 oraz 54 k.p.a. do przedłożenia w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania opinii uprawnionego rzeczoznawcy majątkowego, określającej różnicę wartości nieruchomości Obowiązanym sprzed i po wejściu w życie Rozporządzenia.

Decyzją z dnia 3 września 2013 r. Marszałek Województwa (...)przychylił się do wniosku M.i J. W.i ustalił na ich rzecz odszkodowanie w kwocie 426.411, 75 zł z tytułu wejścia w życie rozporządzenia, mocą którego - jak stwierdzono w decyzji - korzystanie z nieruchomości Obowiązanym w sposób zgodny z jej przeznaczeniem stało się niemożliwe. Jako podmiot obowiązany do wypłaty odszkodowania wskazano (...) S.A. z siedzibą we W., nie wskazując przyczyn dla których (...)S.A. miałyby być odpowiedzialne za wyrządzoną szkodę. Z uzasadnienia przedmiotowej decyzji wynika

ponadto, że kwota odszkodowania została określona na podstawie prywatnego operatu szacunkowego załączonego przez Obowiązanych i powiększona o koszty jego sporządzenia.

Jako przepisy prawa stanowiące podstawę wydania decyzji wskazano art. 187 ust. 1 i 2 Prawa wodnego oraz 129 ust. 2 ustawy prawo ochrony środowiska. Ponadto pouczono strony, iż w związku z art. 186 ust. 3 Prawa wodnego przedmiotowa decyzja jest niezaskarżalna a stronie niezadowolonej z orzeczenia przysługuje roszczenie swoich praw na drodze sądowej.

Zdaniem strony uprawnionej, z przedstawionego wyżej stanu faktycznego nie wynika, aby była ona zobowiązana do zapłaty odszkodowania stwierdzonego powyższą decyzją, co uzasadnia roszczenie o ustalenie negatywne na podstawie art. 189 kpc.

W pierwszej kolejności strona uprawniona podniosła, (...) po dokładnym przeanalizowaniu zakazów wynikających z ustanowienia strefy ochrony pośredniej ujęć wody dla miasta W. oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców M., których działki znajdują się w powyższej strefie ochrony, zawnioskowała pismem z dnia 30 kwietnia 2013 r., skierowanym do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W. o zmianę zapisów Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. ustanawiającego strefy ochronne poprzez zniesienie zakazu lokalizowania budownictwa mieszkalnego w strefie ochronnej ustanowionej niniejszym Rozporządzeniem. Wraz z wnioskiem (...) przedstawiło projekt rozporządzenia uwzględniający wyżej opisaną zmianę. Niniejszy projekt, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o województwie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31 poz. 206), został przedstawiony Wojewodzie (...) celem uzgodnienia. Po wydaniu przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W. nowego rozporządzenia uwzględniającego wnioskowane zmiany odpadnie główna przesłanka mogąca stanowić ewentualną podstawę do zasądzenia od Uprawnionego na rzecz Obowiązanych odszkodowania z tytułu ustanowienia strefy ochronnej ujęć wody. Na działce należącej do Obowiązanych nie będzie bowiem istniał zakaz lokalizowania budownictwa mieszkalnego w związku z czym nie będzie mogło być mowy o jakimkolwiek obniżeniu wartości nieruchomości należącej do Obowiązanych poprzez uniemożliwienie lub ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem, o których mowa w art. 187 Prawa wodnego jako podstawie ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej.

W celu uprawdopodobnienia roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia Uprawniony podniósł także szereg naruszeń, jakich dopuścił się organ wydając niezaskarżalną w toku instancji decyzję administracyjną z dnia 5 września 2013 r. W związku z tym w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na treść zastosowanych przez organ przepisów prawa.

Stosownie do przepisu art. 187 ust. 1 Prawa wodnego jeżeli w związku z wejściem w życie aktu prawa miejscowego, wydanego na podstawie ustawy, korzystanie z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę albo wykupu nieruchomości lub jej części. Zgodnie natomiast z art. 187 ust. 2 Prawa wodnego do wypłacenia odszkodowania albo wykupu nieruchomości obowiązany jest organ, który wydał akt prawa miejscowego, a w przypadku ustanowienia strefy ochronnej - właściciel ujęcia wody. Procedurę dochodzenia odszkodowania opisanego w przytoczonym przepisie opisuje z kolei art. 186 Prawa wodnego. Zgodnie z jego ust. 1, w sprawie naprawienia szkód innych niż określone w art. 16 ust. 3 i art. 17 ust. 1 droga sądowa przysługuje po wyczerpaniu trybu, o którym mowa w ust. 3. Zgodnie natomiast z art. 186 ust. 3, na żądanie poszkodowanego organ właściwy do wydania pozwolenia wodno-prawnego, a jeżeli szkoda nie jest następstwem pozwolenia wodnoprawnego - właściwy marszałek województwa, ustala wysokość odszkodowania w drodze decyzji; decyzja jest niezaskarżalna. Warto ponadto zaznaczyć, iż stosownie do art. 186 ust. 2, naprawienie szkody obejmuje jedynie pokrycie strat poniesionych przez poszkodowanego.

W kontekście uprawdopodobnienia roszczenia strona uprawniona podniosła, że stosownie do treści art. 186 ust. 3 nie ma możliwości zaskarżenia na drodze administracyjnej decyzji wydanej przez Marszałka Województwa (...), o której mowa w przedmiotowej sprawie. Stosownie do przytoczonych wyżej przepisów Prawa wodnego jedyną możliwą

drogą do uchylenia się od negatywnych skutków powyższej decyzji jest odpowiednie roszczenie skierowane na drogę postępowania sądowego przed sądem powszechnym.

W związku z naruszeniami, których dopuścił się organ administracyjny wydając decyzję zasądającą od uprawnionego na rzecz obowiązanych odszkodowanie, trzeba przede wszystkim odnieść się do dyspozycji zawartej w wyżej przytoczonym przepisie art. 187 ust. 2 Prawa wodnego. Zgodnie z powyższym przepisem, w przypadku ustanowienia strefy ochronnej do wypłacenia odszkodowania albo wykupu nieruchomości obowiązany jest właściciel ujęcia wody. W tym miejscu należy zauważyć, iż Prawo wodne w żadnym miejscu nie definiuje pojęcia właściciela ujęcia wody. Jednakże organ administracyjny wydając decyzję, o której mowa w przedmiotowym wniosku przyjął arbitralnie i bez jakiegokolwiek postępowania dowodowego oraz uzasadnienia, że właścicielem ujęcia wody dla którego ustanowiono strefę ochronną na nieruchomości jest (...) S.A. we W.. Zupełnie niezrozumiałym i niedopuszczalnym dla uprawnionego jest fakt, że organ nie przeprowadził na tę okoliczność jakiegokolwiek postępowania dowodowego. Nie odniesiono się także do powyższej kwestii w uzasadnieniu decyzji z dnia 3 września 2013 r. Obowiązani także nie wskazali w swoim wniosku jakichkolwiek argumentów faktycznych ani prawnych przemawiających za uznaniem (...) S.A. za właściciela ujęcia wody, dla którego ustanowiono strefę ochronną na jego nieruchomości. Oczywistym jest natomiast fakt, że kwestia dotycząca podmiotu obowiązującego do wypłaty odszkodowania powinna zostać ustalona w pierwszej kolejności i ponad wszelką wątpliwość. Przy czym ciężar dowodu w tym zakresie z całą pewnością spoczywał na wnioskodawcach postępowania toczącego się przed Marszałkiem Województwa (...). W celu uprawdopodobnienia faktu, iż (...) S.A. nie jest właścicielem powyższego ujęcia wody strona uprawniona podniosła, że zgodnie z art. 10 ust. 1 Prawa wodnego, wody stanowią własność Skarbu Państwa, innych osób prawnych albo osób fizycznych. W myśl art. 10 ust. 1 a ustawy za wody stanowiące własność Skarbu Państwa uważa się wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne wraz z morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki G., śródlądowe wody powierzchniowe płynące oraz wody podziemne. Zgodnie natomiast z ust. 2 powołanego artykułu wody stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego są wodami publicznymi. W art. 12 ust. 1 Prawa wodnego wskazano, że wody stojące oraz wody w rowach znajdujące się w granicach nieruchomości gruntowej stanowią własność właściciela tej nieruchomości. Zgodnie z poglądem panującym w doktrynie „właścicielem ujęcia wody jest podmiot wykonujący prawa właścicielskie do wód powierzchniowych lub podziemnych stosownie do art. 9 ust. 2 pkt 4 Prawa wodnego, który dotyczy organów, jednostek organizacyjnych, osób prawnych lub fizycznych wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód” (Miroslaw Kałużny, Komentarz do Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne wyd. lexisnexus). Art. 11 ust. 1 Prawa wodnego wskazuje z kolei podmioty wykonujące prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych - stanowiących własność Skarbu Państwa. Wedle pkt 2 wskazanego przepisu Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej wykonuje prawa właścicielskie w stosunku do wód istotnych dla kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wód podziemnych oraz śródlądowych wód powierzchniowych:

- a) w potokach górskich i ich źródłach,
- b) w ciekach naturalnych, od źródeł do ujścia, o średnim przepływie z wielolecia równym lub wyższym od 2,0 m³/s w przekroju ujściowym,
- c) w jeziorach oraz sztucznych zbiornikach wodnych, przez które przepływają cieki, o których mowa w lit. b,
- d) granicznych,
- e) w śródlądowych drogach wodnych;

Kwestia odpowiedniej klasyfikacji wód służących zaopatrzeniu miasta W. wymaga przeprowadzenia odpowiedniego postępowania dowodowego nie wyłączając być może konieczności sporządzenia odpowiedniej opinii biegłego z zakresu hydrologii. Uprawniony stoi jednak na stanowisku, że woda służąca zaopatrzeniu miasta W. ma charakter wody powierzchniowej, dla której ujęcie znajduje się na rzece O. lub ewentualnie podziemnej, gdyż częściowo także jest pozyskiwana spod powierzchni gruntu. Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 1 pkt 22 Prawa wodnego przez wody

podziemne rozumie się wszystkie wody znajdujące się pod powierzchnią ziemi w strefie nasycenia, w tym wody gruntowe pozostające w bezpośredniej styczności z gruntem lub podglebiem.

W związku z wyżej przedstawioną argumentacją, zdaniem Uprawnionego zasadne wydaje się przyjęcie, że skoro wody pozyskiwane dla zaopatrzenia miasta W. w związku z ochroną ujęcia których wprowadzono strefy ochronne na nieruchomości Obowiązanych, są wodami powierzchniowymi w ciekach naturalnych lub podziemnymi to stanowią one własność Skarbu Państwa, a uprawnienia właścicielskie w stosunku do nich wykonuje z mocy ustawy Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. To z kolei prowadzi do wniosku, iż to ten podmiot należałoby uznać za właściciela ujęcia wody, co potwierdza także wyżej zacytowany pogląd wyrażony w doktrynie prawniczej.

Ponadto należy także wskazać, że z treści samego Rozporządzenia wynika, że strefa ochrony została ustanowiona dla miasta W., co wiąże się niewątpliwie z przeznaczeniem wody - dla której ujęcia ustanowiono strefy ochronne - dla potrzeb mieszkańców W..

Ponadto, strona uprawniona zarzuciła, że w postępowaniu administracyjnym zakończonym wydaniem decyzji ustalającej odszkodowanie na rzecz obowiązanych, zaszła konieczność sporządzenia opinii ze względu na wymagane wiadomości specjalne. Marszałek Województw (...)zastosował natomiast procedurę, zgodnie z którą organ administracji publicznej może wzywać osoby do udziału w podejmowanych czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań osobiście, przez pełnomocnika lub na piśmie, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych (art. 50 § 1 k.p.a.). W wyniku powyższego należy uznać, że organ zasądził od uprawnionego na rzecz obowiązanych odszkodowanie w wysokości 426 411,75 zł jedynie w oparciu o wyjaśnienia strony. Prywatna opinia załączona przez obowiązanych nie może jednak w żadnym wypadku stanowić podstawy ustaleń dokonanych przez organ.

W związku z wyżej przedstawionymi okolicznościami dotyczącymi uzasadnionych wątpliwości co do wskazania (...) jako podmiotu obowiązanego do zapłaty odszkodowania, o którym mowa w decyzji Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. oraz braku przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w tym w tej kwestii, a także w związku z uchybieniami procesowymi dotyczącymi postępowania dowodowego w zakresie ustalenia wysokości odszkodowania istnieją wszelkie przesłanki do wystąpienia przez uprawnionego z powództwem o negatywne ustalenie.

W kontekście uprawdopodobnienia interesu prawnego, strona uprawniona podniosła, że okoliczności wskazane w poprzedniej części niniejszego wniosku uprawdopodobniają, że uprawnionemu przysługuje roszczenie o ustalenie, iż nie jest on obowiązany do zapłaty na rzecz M.i J. W.kwoty 426 411,75 zł, ustalonej niezaskarżalną decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. Interes prawny uprawnionego wyraża się natomiast w tym, że ustalenie wskazane powyżej może nastąpić zbyt późno w wyniku czego udaremnione zostaną jego skutki. Jak bowiem wskazano powyżej, zgodnie z art. 186 Prawa wodnego decyzją Marszałka Województwa (...), o której mowa w przedmiotowym wniosku jest niezaskarżalną a samo wystąpienie na drogę sądową nie wstrzymuje jej wykonania. W związku z powyższym Uprawniony byłby zobowiązany do zapłaty na rzecz Obowiązanych kwoty 426 411,75 zł niezwłocznie po uzyskaniu przez obowiązanych tytułu wykonawczego. W tym miejscu należy wspomnieć, że natychmiast po wydaniu decyzji przez Marszałka Województwa (...)ustalającej wysokość odszkodowania, w dniu 09 września 2013 r., Obowiązani wystosowali do uprawnionego pismo stanowiące wezwanie do zapłaty kwoty ustalonej powyższą decyzją. Brak zabezpieczenia w zasadzie uniemożliwi wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia ustalającego nieistnienie obowiązku. Trzeba bowiem zauważyć, że w razie wcześniejszej zapłaty przez uprawnionego ustalonego odszkodowania, co będzie konieczne w przypadku nieudzielenia zabezpieczenia, ewentualne korzystne rozstrzygnięcie dla uprawnionego w sprawie o ustalenie nie doprowadzi do zachowania po jego stronie środków finansowych w wysokości ustalonej decyzją Marszałka, co niewątpliwie należy uznać za cel postępowania, z którym wiąże się przedmiotowy wniosek. W razie korzystnego orzeczenia uprawniony mógłby co najwyżej domagać się od obowiązanych zwrotu kwoty ustalonej decyzją na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, w związku z odpadnięciem podstawy świadczenia. Zdaniem uprawnionego, zgodnie z zasadami ekonomiki procesowej, znacznie bardziej uzasadnione wydaje się zabezpieczenie roszczenia uprawnionego o negatywne ustalenie i przeprowadzenie

postępowania, w którym Sąd ostatecznie rozstrzygnie kwestię odszkodowania, które było przedmiotem decyzji Marszałka Województwa (...).

Uprawniony podniósł także, że w chwili obecnej przez Marszałkiem Województwa (...) toczą się trzy analogiczne postępowania. Dwa z nich zostały również zakończone ostateczną decyzją zasądającą odszkodowanie od uprawnionego. W kolejnym z nich podobna decyzja zapadnie prawdopodobnie w najbliższym czasie, niewątpliwie jeszcze przed rozpoznaniem przez Sąd przedmiotowego wniosku.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek jako zasadny należało uwzględnić w całości.

Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Według zaś art. 730¹ k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że uprawniony w sprawie o udzielenie zabezpieczenia musi uprawdopodobnić istnienie roszczenia (a więc okoliczności faktyczne, na których opiera swe roszczenie winny być prawdopodobne w świetle zaproponowanych dowodów, jak również winno ono znajdować podstawę normatywną) oraz to, że roszczenie to jemu przysługuje. Innymi słowy musi wykazać wiarygodność zgłoszonego w pozwie roszczenia.

Strona uprawniona domaga się w niniejszej sprawie udzielenia zabezpieczenia roszczenia o ustalenie, że (...)S.A. we W., nie jest obowiązany do zapłaty na rzecz M.i J. W.kwoty 426 411,75 zł, ustalonej niezaskarżalną decyzją Marszałka Województwa (...)z dnia 3 września 2013 r. (nr: (...)), tytułem odszkodowania za szkody poniesione w związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dnia 4 lutego 2013 r. Nr (...)Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W.zlokalizowanej na terenie m. W.oraz powiatów: (...), (...)w województwie (...)oraz powiaty (...)w województwie (...)(Dz. U. Woj. (...)z dnia 8 lutego 2013 r., poz. 918). Z materiału zebranego w sprawie wynika, że na wniosek obowiązanych, Marszałek Województwa (...)na podstawie powyższej decyzji ustalił na ich rzecz odszkodowanie w wysokości 426 411,75 zł za szkody poniesione na skutek wejścia w życie tego rozporządzenia, mocą którego korzystanie z ich nieruchomości w sposób zgodny z ich przeznaczeniem stało się niemożliwe. Zgodnie z decyzją, podmiotem obowiązany do wypłaty odszkodowania jest (...)S.A. we W.. Podstawę prawną decyzji stanowił art. 187 ust. 1 i 2 Prawa wodnego oraz art. 129 ust. 2 Prawa ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 187 ust. 1 ustawy – Prawo wodne, jeżeli w związku z wejściem w życie aktu prawa miejscowego, wydanego na podstawie ustawy, korzystanie z nieruchomości lub jej część w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe bądź istotnie ograniczone, właściciel może żądać:

- 1) odszkodowania za poniesioną szkodę, albo
- 2) wykupu nieruchomości lub jej części.

Do wypłacenia odszkodowania albo wykupu nieruchomości obowiązany jest organ, który wydał akt prawa miejscowego, a w przypadku ustanowienia strefy ochronnej - właściciel ujęcia wody (ust. 2).

Ponadto, wskazać należy, że tryb dochodzenia odszkodowania reguluje art. 186 Prawa wodnego, zgodnie z którym na żądanie poszkodowanego organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego, a jeżeli szkoda nie jest następstwem pozwolenia wodnoprawnego - właściwy marszałek województwa, ustala wysokość odszkodowania w drodze decyzji; decyzja jest niezaskarżalna. Natomiast, zgodnie z art. 186 ust. 4 ustawy, stronie niezadowolonej z

ustalonego odszkodowania przysługuje droga sądowa; droga sądowa przysługuje również w przypadku niewydania decyzji przez właściwy organ w ciągu trzech miesięcy od zgłoszenia żądania przez poszkodowanego.

Podobnie, zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, co obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Sąd zważył, że przepisy otwierające drogę sądową stronie niezadowolonej z decyzji administracyjnej, nie wskazują jakie roszczenia przysługują w tym przypadku. Należy zatem stwierdzić, że ustawodawca nie sprecyzował, jakiego rodzaju żądanie może być zgłoszone na drodze sądowej. Niemniej jednak, akceptując w tej mierze poglądy orzecznictwa, należy wskazać że stronom niezadowolonym z przyznanego odszkodowania, w zależności od treści decyzji, przysługują następujące możliwe roszczenia:

a) uprawnionemu do odszkodowania przeciwko obowiązanemu do odszkodowania: roszczenie o zapłatę całego odszkodowania - w przypadku odmowy przyznania odszkodowania oraz o zapłatę odszkodowania uzupełniającego w przypadku przyznania odszkodowania w wysokości zbyt niskiej;

b) obowiązanemu do wypłaty odszkodowania przeciwko uprawnionemu do odszkodowania roszczenie o ustalenie, że obowiązek odszkodowawczy nie istnieje w całości - w przypadku decyzji przyznającej odszkodowanie, gdy obowiązanym twierdzi, że nie została spełniona któraś z przesłanek wskazanych w powyższych przepisach oraz roszczenie o ustalenie, że obowiązek odszkodowawczy nie istnieje ponad określoną kwotę - w przypadku, gdy obowiązanym nie zaprzecza istnieniu przesłanek obowiązku odszkodowawczego, lecz kwestionuje jego wysokość ustaloną w decyzji. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2012r., III CZP 49/12, OSNC, Nr 3 poz. 32 oraz wyrok Sadu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 6 czerwca 2013r., I ACa 107/13, Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku).

W uwagi na powyższe, zostało w sprawie uprawdopodobnione, że stronie uprawnionej przysługuje co do zasady roszczenie o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty odszkodowania, którego dotyczy decyzja Marszałka Województwa (...) z dnia 3 września 2013r. Materiałnoprawną podstawę tego roszczenia stanowi zaś art. 189 kpc., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Sąd zważył, że decydujący dla korzystania z formy powództwa o ustalenie prawa lub stosunku prawnego jest wyłącznie interes prawny powoda (por. orz. SN z 30 grudnia 1968 r., III CZP 103/68, OSNCP 1969, nr 5, poz. 85). Istnienie interesu prawnego w ustaleniu prawa lub stosunku prawnego jest jednocześnie warunkiem umożliwiającym dopiero dalsze badanie roszczenia w zakresie istnienia lub nieistnienia ustalanego prawa lub stosunku prawnego, na etapie rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia ograniczonym do uprawdopodobnienia. Tylko po uprawdopodobnieniu, że strona uprawniona ma interes w ustaleniu nieistnienia obowiązku zapłaty odszkodowania aktualna staje się kwestia rozważania prawdopodobieństwa podnoszonych przez nią twierdzeń dotyczących braku takiego obowiązku. W tym kontekście Sąd zważył, że ponieważ cytowane przepisy nie wyłączają uprawnienia, obowiązanego do wypłaty odszkodowania, do wytoczenia powództwa w przypadku niezadowolenia z decyzji, a nie ma on innej drogi do zwalczania decyzji nakazującej wypłatę, niż żądanie ustalenia, że nałożony nań obowiązek nie istnieje lub istnieje w niższej wysokości, po jego stronie zawsze będzie istniał określony w art. 189 k.p.c. interes prawny w wytoczeniu takiego powództwa.

W pierwszej kolejności, strona uprawniona kwestionowała obowiązek zapłaty odszkodowania co do zasady. Zgodnie z art. 187 ust. 2 ustawy Prawo wodne, w analizowanym stanie faktycznym, w związku z wyznaczeniem strefy ochronnej na podstawie przepisu prawa miejscowego, obowiązanym do wypłaty odszkodowania jest właściciel ujęcia wody. W ocenie Sądu, podane wyżej argumenty strony uprawnionej czynią prawdopodobnym jej twierdzenie, że nie jest ona właścicielem wód, do których odnosi się strefa ochronna obejmująca również teren nieruchomości obowiązanym. Z faktu, że decyzja Marszałka Województwa (...) została podjęta w związku z wejściem w życie rozporządzenia w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej dla miasta W., obejmującej między innymi teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody powierzchniowej, nie można wywodzić, że właścicielem wód, a tym samym podmiotem

obowiązany do zapłaty odszkodowania, jest Miejskie Przedsiębiorstwo (...) S.A. w W.. Podmiot ten jest spółką (...). Podstawowym celem działalności Spółki jest realizowanie zadań własnych Gminy W. z zakresu wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Przedmiotem działalności spółki jest dostarczanie wody oraz odbiór ścieków na terenie W. i okolicznych gmin. Strona uprawniona wykonuje zatem zadania o charakterze usługowym, w zakresie wykonywania zadań własnych gminy określonych w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, działając na podstawie Uchwały nr (...) Rady Miejskiej W. z dnia 17 listopada 2011 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na obszarze W..

Sąd stwierdził zatem wobec powyższego, że materiał zebrany w sprawie oraz argumenty strony obowiązanej, uprawdopodobniają, iż strona uprawniona nie jest obowiązana do zapłaty odszkodowania na podstawie art. 187 ustawy Prawo wodne.

Na marginesie Sąd zważył, że podnoszone przez stronę uprawnioną argumenty dotyczące prawidłowości ustalenia wysokości odszkodowania miałyby znaczenie ewentualnie w kontekście roszczenia uprawnionej, że obowiązek odszkodowawczy nie istnieje ponad określoną kwotę. Należy bowiem stwierdzić, że droga sądowa zastrzeżona w tym przypadku jedynie po wyczerpaniu drogi administracyjnej, stanowi element tzw. postępowań hybrydowych. Na skutek wystąpienia na drogę sądową przez stronę niezadowoloną z decyzji ustalającej odszkodowanie Sąd nie bada prawidłowości przeprowadzonego postępowania administracyjnego i zasadności wydanej decyzji administracyjnej, ale orzeka o roszczeniu odszkodowawczym na nowo, wedle reguł obowiązujących w procedurze cywilnej, w tym także co do postępowania dowodowego. Kwestia ta stanie się jednak aktualna dopiero w procesie zainicjowanym wniesieniem przez stronę uprawnioną pozwu o ustalenie.

Sąd zważył również, że strona uprawniona posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, w rozumieniu jakie ustawodawca nadał tej przesłance w art. 730¹ § 2 kpc. Jak bowiem stanowi art. 186 ust. 5 ustawy – Prawo wodne, wystąpienie na drogę sądową nie wstrzymuje wykonania decyzji ustalającej odszkodowanie. Ze względu na podjęte przez obowiązanych działania zmierzające do wykonania decyzji (co zostało przez stronę uprawnioną uprawdopodobnione), konieczne jest udzielenie tymczasowej ochrony jeszcze przed wszczęciem postępowania o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty odszkodowania. Wykonanie decyzji w drodze egzekucji może bowiem skutkować tym, że ochrona udzielona w procesie, jaki zainicjować zamierza uprawniona spółka, może okazać się iluzoryczna i narazić uprawnioną na konieczność podejmowania dodatkowych kroków prawnych w celu zwrotu spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia jako nienależnego.

Jednocześnie, wskazane wyżej argumenty uzasadniające interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, determinowały wybrany sposób zabezpieczenia.

Sąd udzielił zabezpieczenia w sposób zaproponowany przez stronę uprawnioną, który to sposób Sąd uznał za adekwatny do roszczenia i okoliczności niniejszej sprawy, a nadto nie obciążający ponad potrzebę obowiązanych. Zważyć bowiem należy, iż w myśl art. 755 § 1 pkt 1 kpc. Sąd może dokonać zabezpieczenia w ten sposób, że unormuje prawa i obowiązki stron na czas trwania postępowania sądowego. Sposób ten pozwala zatem Sądowi na uregulowanie zachowań stron w toku postępowania uwzględniając cel zabezpieczenia (osiągnięcie celu postępowania) oraz wyważając interesy stron. W ocenie Sądu zabezpieczenie roszczenia o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty odszkodowania poprzez zakazanie obowiązanym dochodzenia zapłaty odszkodowania w trybie egzekucji i podejmowania jakichkolwiek czynności zmierzających do wykonania decyzji ustalającej obowiązek zapłaty odszkodowania, jest zasadne o tyle, że pozwoli na spokojne, merytoryczne rozpoznanie sporu między stronami.

W świetle powyższego, Sąd postanowił - wobec tego, że przesłanki udzielenia zabezpieczenia zostały łącznie spełnione - zabezpieczyć roszczenie strony uprawnionej zgodnie z wnioskiem.

Zgodnie z art. 733 k.p.c., udzielając zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w sprawie, sąd wyznacza termin, nie dłuższy niż dwa tygodnie, w którym pismo wszczynające postępowanie powinno być wniesione pod rygorem

upadku zabezpieczenia. Działając na podstawie tego przepisu, Sąd określił stronie uprawnionej dwutygodniowy termin do wytoczenia powództwa o ustalenie.

Mając na uwadze powyższe względy, na podstawie podanych wyżej przepisów orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Zarządzenie

- 1) odnotować;
- 2) odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć
  - a. pełn. strony uprawnionej;
  - b. obowiązany z pouczeniem o zażaleniu, doręczając również odpis wniosku
- 3) z urzędu wydać pełn. strony uprawnionej odpis postanowienia ze wzmianką o wykonalności (art. 743 § 2 kpc.);
- 4) kal. 7 dni.